

Ett större perspektiv

Om andlighetens innebörd

Tänk dig att du är på resa till en stad du aldrig tidigare har besökt. Väl framme möts du på stationen av en okänd man vars uppgift är att visa dig vägen till den plats där du ska bo. Ni småpratar lite trevande medan ni vandrar genom staden. Plötsligt stöter din ledsagare ihop med någon som han tydligen känner, en ung man med en fotboll under armen och träningsväskan hängande över axeln. Ett ivrigt samtal utspinner sig:

– Som ni spelade i går! Helt underbart!

– Ja, nu börjar vi faktiskt spela bra ihop. Inte en massa solo-prestationer bara, utan verklig teamkänsla.

– Riktiga brassetakter! Det var samba när den är som bäst.

Du lyssnar förstrött och hoppas att du inte ska bli försinkad av männens uppenbart heta fotbollsintresse.

Fotbollsintresse? Hur vet du att de talade om fotboll? I verkligheten handlade samtalet om musik och en lyckad konsert kvällen innan! Lösryckta ur sitt sammanhang kan orden mycket väl användas om fotboll. Men här användes de av avsändarna om musik. Det var bollen och väskan som gav dig som lyssnare signaler som styrde din tolkning åt fel håll. De fick dig att tro att du hörde fotbollssnack.

På liknande sätt har förståelsen av den kristna tron ofta styrts in på avvägar genom att dess budskap har tolkats utifrån

fel förutsättningar. Också kristna nyckelord – som Gud, själen, synd, frälsning och kärlek – kan användas i skilda sammanhang och utifrån olika helhetsbilder. Därmed kan orden få mycket olika betydelse, så att vi kanske tror att det handlar om fotboll när det egentligen handlar om musik!

Innehåll och form

Till skillnad från Islam är kristen tro inte bunden till en viss kultur eller ett visst språk. Tvärtom är kristendomen till sitt väsen kulturöverskridande. Den kan översättas till alla språk och tillämpas i alla kulturer. Det är poängen med språkundret på pingstdagen, när den kristna församlingen för första gången träder fram i offentligheten. I Jerusalem fanns det vid den tiden människor ”från alla länder under himlen”.¹ När Anden utgöts över de första kristna skedde något underbart. Människorna i det mångkulturella Jerusalem fick till sin oerhörda förvåning höra evangeliet proklamerat på en mångfald av språk:

Vi är parter, meder, elamiter, vi kommer från Mesopotamien, Judeen och Kappadokien, från Pontos och Asien, från Frygien och Pamfyliden, från Egypten och trakten kring Kyrene i Libyen, vi har kommit hit från Rom, både judar och proselyter, vi är kretensare och araber – ändå hör vi dem tala på vårt eget språk om Guds stora gärningar.²

Så åskådliggjordes från första början att evangeliet är översättningsbart till varje nytt sammanhang. Från den dagen har kristen tro spridits ut över världen till ständigt nya språk och kulturer.

Kristen tro *ska* alltså anpassas till olika kulturer. Men denna anpassning har med formen att göra – inte innehållet! Det är samma Guds gärningar som proklameras för alla, men på olika språk och på olika sätt. Därmed är frågan om innehåll (oförän-

derligt) och form (föränderlig) en nyckelfråga för varje kristen. Vad är den kristna trons innehåll, och vilken form ska vi ge den i vår kultur?

I kyrkans snart tvåtusenåriga historia är denna fråga om innehåll och form en ständigt närvarande reskamrat. I relation till den judiska tron, den grekiska filosofin, den österländska mystiken, den rationalistiska upplysningen, det postmoderna tänkandet ... har den kristna församlingen varit kallad att både hävda evangeliets egenart (innehåll) och göra det på ett för varje sammanhang relevant sätt (form).

Många gånger har kyrkan misslyckats på detta område. Aningen genom att *formen* har gjorts oföränderlig, med gudstjänster på latin trots att ingen längre förstår eller med tramporgel i en kultur där trumman är den naturliga utgångspunkten. Eller genom att *innehållet* har förändrats och anpassats till rådande övertygelser. Som när modern teologi förnekar undret, eftersom man utifrån upplysningsfilosofins förutsättningar redan "vet" att under inte kan ske. Eller när postmodern teologi förnekar absoluta sanningar, eftersom man utifrån postmodernismens förutsättningar redan "vet" att absoluta sanningar inte finns.

Denna bok handlar om ett sådant område där den kristna tron alltför ofta har anpassats och blandats upp med främmande tankar. Många gånger har det skett genom att kristna har tappat det större perspektiv som den egna tron hör hemma i. När helhetsperspektivet fördunklas försvinner de övergripande orienteringspunkterna – och det är bara en tidsfråga innan man kommer ur kurs.

Området jag tänker på är *andlighet*, ett område där vi i dag alltför ofta pratar fotboll fast det egentligen handlar om musik!

1. Apg 2:5.

2. Apg 2:8–11.